

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Sunnfjord Energi AS
Postboks 123
6801 FØRDE

Middelthuns gate 29

Postboks 5091, Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Vår dato: 19. 12. 2007
Vår ref.: NVE 200709088-4 emp/hgd
Arkiv: 623
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Hans George Dahl
22 95 92 62

Org.nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
7694 05 08971

NVEs vurdering av vilkår i tilknytningsavtale - vedtak

Ole-Johan Norddal (Norddal) sender med e-post til NVE tilknytningsavtalen mellom Sanddal Kraft (SK) og Sunnfjord Energi. NVE har vurdert Sunnfjord Energis tilknytningsavtale etter gjeldende regler i energiloven og tilhørende forskrifter. NVE finner at Sunnfjord Energi (SE) har en tilknytningsavtale som er i strid med regelverket.

Saksopplysninger

Norddal sender med e-post til NVE av 19.oktober 2007 tilknytningsavtalen mellom SK og SE. I avtalen står det blant annet at SK må ta sin forholdsmessige del av senere forsterkninger av høyspentnettet for å få realisert et større kraftpotensial i nettet. Norddal opplyser også om at SK skal tilkobles SEs 24 kV linje som de har fått opplyst har kapasitet til å ta i mot ca 8-9 MW produksjon. SK vil produsere 2,5 MW.

NVE ba i brev av 8.november 2007 om SEs kommentarer til tilknytningsavtalen mellom SK og SE. NVE ba om en redegjørelse for alle forhold som SE fant relevant for NVEs vurdering av avtalen.

SE ga sine kommentarer til tilknytningsavtalen i brev av 28.november 2007. SE skriver at det i dag er et 22 kV luftnett mellom Skei sekundærstasjon og Stakaldefossen sekundærstasjon. Det er planer om totalt 6 kraftverk i området der summen av planlagt produksjon er langt over eksisterende nettkapasitet. De 6 kraftverkene er:

- Bjørndal Kraftverk som er tilknyttet nettet.
- SK som er klar for tilknytning.
- Dvergsdalen Kraftverk som har fått konsesjon, men arbeider med å utvide produksjonsstørrelsen.
- Gjesdal Kraftverk som er i slutfasen av konsesjonsbehandlingen.
- Og Myklebust og Åsen som er i starten av konsesjonsbehandlingen.

Bjørndal Kraftverk produserer i normal drift mot Skei sekundærstasjon. SK må tilknyttes Stakaldefossen, og etter tilknytning av SK ”vil ikkje nettet (termisk grenselast er overstige) tillate, ved feil eller vedlikehald, å legge kraftverka i same retning”. Ved feil eller vedlikehold vil derfor ett eller flere kraftverk måtte redusere produksjonen. Den planlagte forsterkningen av nettanlegget har god kapasitet til samtlige kraftverk, gir lave nettap og en fleksibel driftssituasjon med god spenningsstøtte.

SE skriver vidare at de mener ”førstemann til mølla” prinsippet vil føre til at eksisterende nett blir ”trykt fullt” av kraft til man møter m.a. krav i forskrift om leveringskvalitet. Det vil resultere i store overføringstap og anstrengte driftssitasjoner. I følge SE kan de første produsentene oppnå superprofitt mens de siste ikke har kapital til nettførsterkningene. Det kan vidare bli mer lønnsomt å tilknytte et kraftverk med utbyggingspris på 3 kr/kWh enn et på 1,5 kr/kWh. Hvilket prosjekt som kommer ”kjem innafør eller blir ståande utanfor” kan være avhengig av saksbehandlingstidene.

”Første mann til mølla” prinsippet vil etter SEs syn føre til en situasjon som er i strid med § 1-2 og § 5B-1 i lov av 29.juni 1990 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).

SE skriver i brev av 28.november 2007 at de er klar over at hovedregelen i gjeldene forskrift er at det bare er anledning til å kreve anleggsbidrag fra nye nettkunder når en tilknytning utløser forsterkninger i nettet. SE viser vidare til NVEs brev av 8.desember 2005 i sak nummer 200501631 der NVE blant annet skriver at:

”Etter gjeldande § 17-5 er hovudregelen at det berre høve til å ta anleggsbidrag frå nye nettkundar når ei ny tilknytning krev forsterkingar i nettet.

Gjeldande forskrift § 17-5 om anleggsbidrag er likevel ikkje til hinder for at netteigar gjer ei samla vurdering av dei investeringane som over tid gjev eit kostnadseffektivt nett. Tvert imot vil det vere i strid med netteiers rolle som konsesjonær om han ikkje gjer slike vurderingar.

Dersom netteigar etter ei samla vurdering kjem til at det er behov for nettførsterkingar opnar §17-5 for at desse kostnadene deles mellom dei ulike prosjekta, også når dei ikkje fell saman i tid. Netteigar kan og stille vilkår om dimensjonering og/eller drift av anlegget der dette kan vere et alternativ til anleggsbidrag.”

SE mener at samfunnsøkonomiske hensyn tilsier en økt grad av helhetsvurderinger ved identifiseringen av nettførsterkningsbehov i forbindelse med kraftutbygging. En helhetsvurdering er i følge SE i samsvar med NVEs brev av 8.desember 2005.

For å ikke bryte med konsesjonærenes plikt til å tilby markedsadgang og samtidig ivareta prinsippet om samordning av kraftutbygging, ble SK tilknyttet nettet i en overgangsperiode mot å skrive under på en avtale der de godtar å betale en forhåndsmessig andel av en senere forsterkning i nettanlegget. Forsterkningen er nødvendig for å realisere de samlede kraftpotensialet i området.

SE skriver også at et eventuelt vedtak i retning av ”første mann til mølla” prinsippet vil sette en effektiv stopper for småkraftutbyggingen i Sogn og Fjordene og resten av landet der potensialet er større enn eksisterende nettkapasitet. Eksisterende nett vil bli stående med svært store overføringstap og anstrengte driftssituasjoner, og manglende samordning for tilknytning av produksjon resulterer i at produksjon, omforming, overføring, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig irrasjonell måte.

NVEs vurdering

NVE vurderer saken i lys av energiloven med tilhørende forskrifter. Det vises spesielt til forskrift av 11. mars 1999 nr 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen (kontrollforskriften). Kontrollforskriften gir nærmere rammer for hvordan nettselskapene skal utarbeide sine tariffen. I tråd med forskriften er nettselskapene selv ansvarlige for å fastsette tariffen som er i overensstemmelse med gjeldende regelverk. Dersom NVE likevel får informasjon om at et nettselskap har en tariffpraksis som er i strid med regelverket, kan NVE treffe vedtak med hjemmel i kontrollforskriftens § 18-1, som sier at: *"Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføring av denne forskriften og vilkår satt i konsesjoner gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat i medhold av energiloven."*

NVE vil innledningsvis påpeke at et forvaltningsorgan ikke har noen plikt til å imøtegå alt det en part har anført. NVE vil ta for seg partenes anførsler ut fra det som har relevans for saken og det som ellers er av betydning for å begrunne vår avgjørelse.

NVE legger til grunn at NVE, på bakgrunn av Norddals henvendelse, har tatt initiativ til å se nærmere på forholdet i tilknytningsavtalen mellom SK og SE. Spesielt har NVE sett nærmere på SEs krav til at SK må dekke en forholdsmessig andel av senere forsterkninger i høyspentnettet.

SE er gitt områdekonsesjon etter energilovens § 3-2 og omsetningskonsesjon etter energilovens § 4-1. Gjennom disse konsesjonene er SE gitt både rettigheter og plikter. Områdekonsesjonen gir SE rett til å bygge og drifte anlegg for fordeling av elektrisk energi med spenning opp til et gitt nivå innenfor et gitt geografisk område. Omsetningskonsesjonen gir SE en plikt etter energilovforskriftens § 4-4 bokstav d) til å *"sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår."* Plikten gjelder både for uttak og innmating av elektrisitet. Energilovforskriftens § 4-4 bokstav d) er en omformulering av tidligere regler om tredjepartsadgang. Tredjepartsadgang er et krav om å la andre enn netteier og hans kraftkunder bruke et etablert anlegg. Meningen har vært at eksisterende anlegg skal kunne utnyttes av flere leverandører enn den som eier anlegget, noe som skal fremme konkurranse mellom ulike kraftleverandører. NVE kan ikke se at § 4-4 i energilovforskriften gir nettselskapene en investeringsplikt i anlegg som ikke har kapasitet til å tilknytte seg ny produksjon. Nettselskapene har da etter NVEs vurdering anledning til å avslå søknad om tilknytning av produksjon når tilknytningen ikke blir sett på som driftsmessig forsvarlig.

Ved en eventuell investering har nettselskapene etter kontrollforskriftens § 17-5 anledning til å fastsette et anleggsbidrag for å dekke anleggskostnader ved nye nettilknytninger eller ved forsterkninger av nettet til eksisterende kunder. Anleggsbidraget kan maksimalt fastsettes til anleggskostnad for anlegget minus tilknytningsgebyr. Et av hovedformålene med tariffen, og da også anleggsbidrag, er blant annet å gi brukerne signaler om de samfunnsøkonomiske kostnadene ved tilknytning og bruk av nettet. Et anleggsbidrag skal altså gi potensielle brukere av nettet et prissignal for tilknytningen. SK kan gjennom et anleggsbidrag maksimalt betale for de kostnadene de utløser ved tilknytningen av nettet.

NVE er av den oppfatning at SE finner en tilknytning av SK som driftsmessig forsvarlig, og SE kan ikke kreve at SK skal betale for senere forsterkninger i nettet.

NVE kan heller ikke se at § 4-4 bokstav d) i energilovforskriften og § 17-5 i kontrollforskriften strider med energilovens § 1-2 om formålet med loven og § 5B-1 om energiplanlegging. Forskriftene er utarbeidet for å ivareta bestemmelsene i energiloven.

SE viser i sitt brev av 28. november 2007 til NVEs brev av 8. desember 2007 der NVE skriver at gjeldende forskrift ikke er til hinder for at netteier gjør en samlet vurdering av de investeringene som

over tid gir et kostnadseffektivt nett. Selv om NVE ser at det kan være behov for nettselskapene å koordinere flere prosjekter i eget nett i forbindelse med å avdekke det samlede potensialet for utbygging, gir det ikke nettselskapene anledning til å bryte med bestemmelsene i energiloven og tilhørende forskrifter. NVE mener at når forsterkninger i nettet vurderes, kan det være hensiktsmessig å avdekke det samlede potensialet for utbygging i området. Anlegget kan da dimensjoneres etter fremtidig etterspørsel, noe som over tid kan gi et kostnadseffektivt nettanlegg.

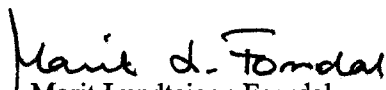
Ved forsterkninger på bakgrunn av en samlet vurdering av fremtidig kapasitetsbehov åpner kontrollforskriftens § 17-5 sjuende ledd for at kostnadene kan fordeles mellom de ulike prosjektene, også når prosjektene blir realisert på ulike tidspunkt. Som NVE også skriver i sitt brev av 8. desember 2005 har nettselskapet likevel ikke anledning til å kreve at den enkelte kunde betaler mer i anleggsbidrag enn hva som behøves for å innfri kundens behov for overføring. Det gjelder både når en tilknytning utløser forsterkninger i nettet, når tilknytningen ikke utløser forsterkninger i nettet og når forsterkningene allerede er forskuttet.

Vedtak

NVE finner at Sunnfjord Energi tariffpraksis er i strid med § 17-5 i kontrollforskriften og § 4-4 i energilovforskriften. Sunnfjord Energi kan ikke kreve at Sanddal Kraft skal betale for forsterkninger i nettet som finner sted etter Sanddal Krafts tilknytning. Sanddal kraft kan gjennom et anleggsbidrag maksimalt betale for de kostnadene de utløser ved tilknytningen av nettet. NVE forutsetter at Sunnfjord Energi bringer forholdet i orden.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf forvaltningslovens kap VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes gjennom NVE.

Med hilsen

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

Torfinn Jonassen
seksjonssjef

Kopi: Sanddal Kraft AS v/Ole-Johan Norddal, Sanddal i Jølster, 6847 Vassenden,